

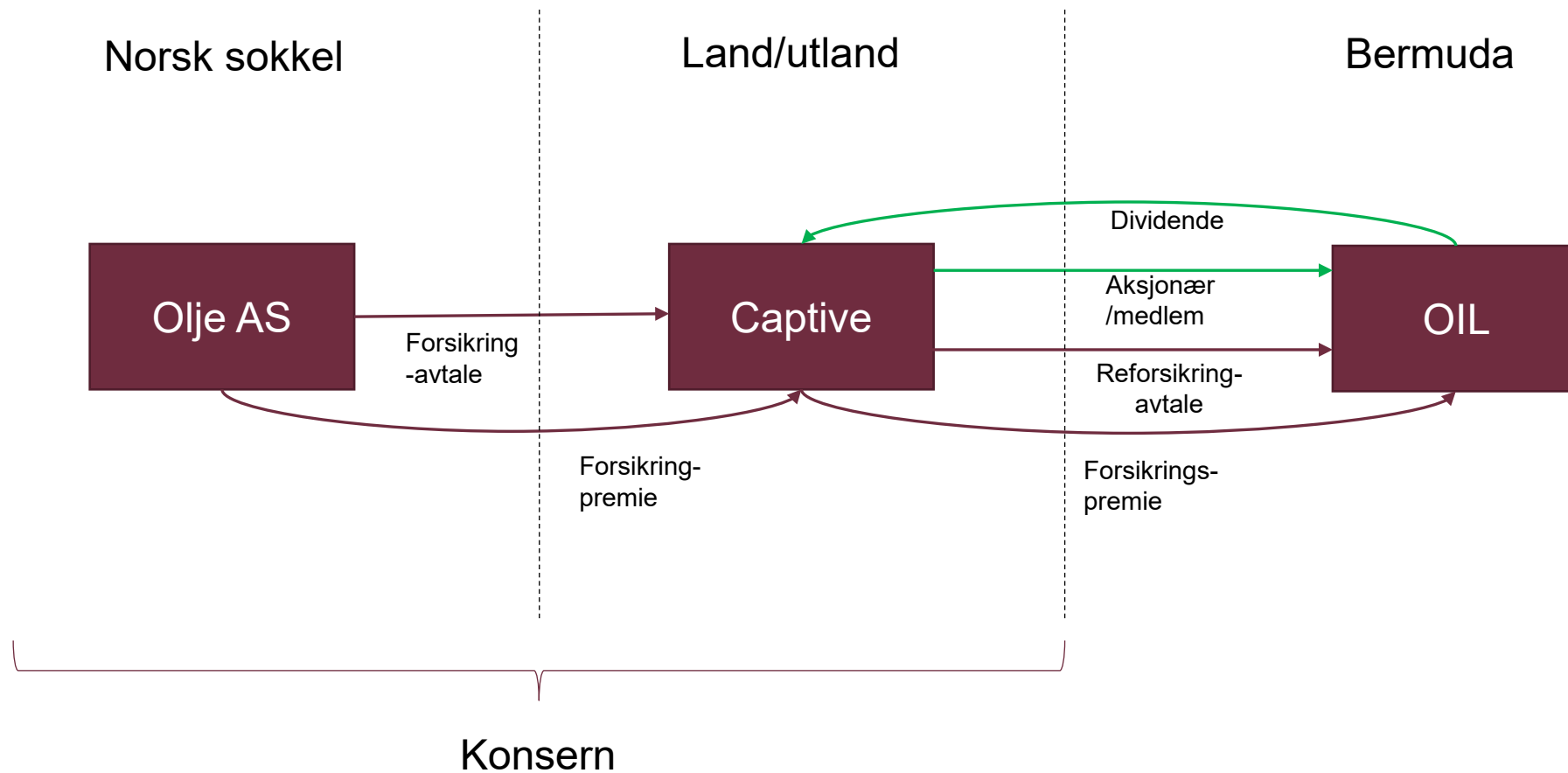
Fradrag for konsernintern forsikringspremie – betydningen av dividende fra Oil Insurance Limited (OIL)

Oljeskattekvelden, 26. november 2025

Ketil Holm Larsen

Illustrasjon av det faktiske forholdet

Nærmere om OIL

- Oil Insurance Limited (OIL)
 - Organisert som et aksjeselskap eid av forsikringstakerne
 - Aksjonærene/medlemmene er primært større internasjonale oljeselskap – «bransjecaptive»
 - Medlemmene må oppfylle krav knyttet til finansiell styrke og type virksomhet (her petroleumsvirksomhet)
 - Medlemmene må kjøpe/eie én (ikke-omsettelig) A-aksje til USD 10 000
 - Styret forvalter aktivitetene i OIL, og tar bl.a. beslutninger om dividende
- Forsikringer i OIL
 - Tilbys kun til energiselskaper som er medlemmer
 - Gjensidig forsikringsselskap med egen premiemetodikk (post loss)
 - En rekke fordeler (men også enkelte ulemper)
 - Gunstige vilkår – fordelaktig forsikringsdekning med lavere premier enn markedet (over tid)
- Overskuddsdisponering
 - Benyttes til kapitaloppbygging, ratesubsidiering eller dividende
 - Dividende utbetalt i periodene 1998-2001 og 2014-2024
 - *... each such Shareholder being entitled to an allocable portion thereof in proportion to the total of the subscription price paid for its "A" share plus the sum charged to such Shareholder of Cumulative Allocable Premium.*
 - Samlet avkastning/dividende på innskutt aksjekapital (USD 450 000–670 000): USD 3 530 000 000

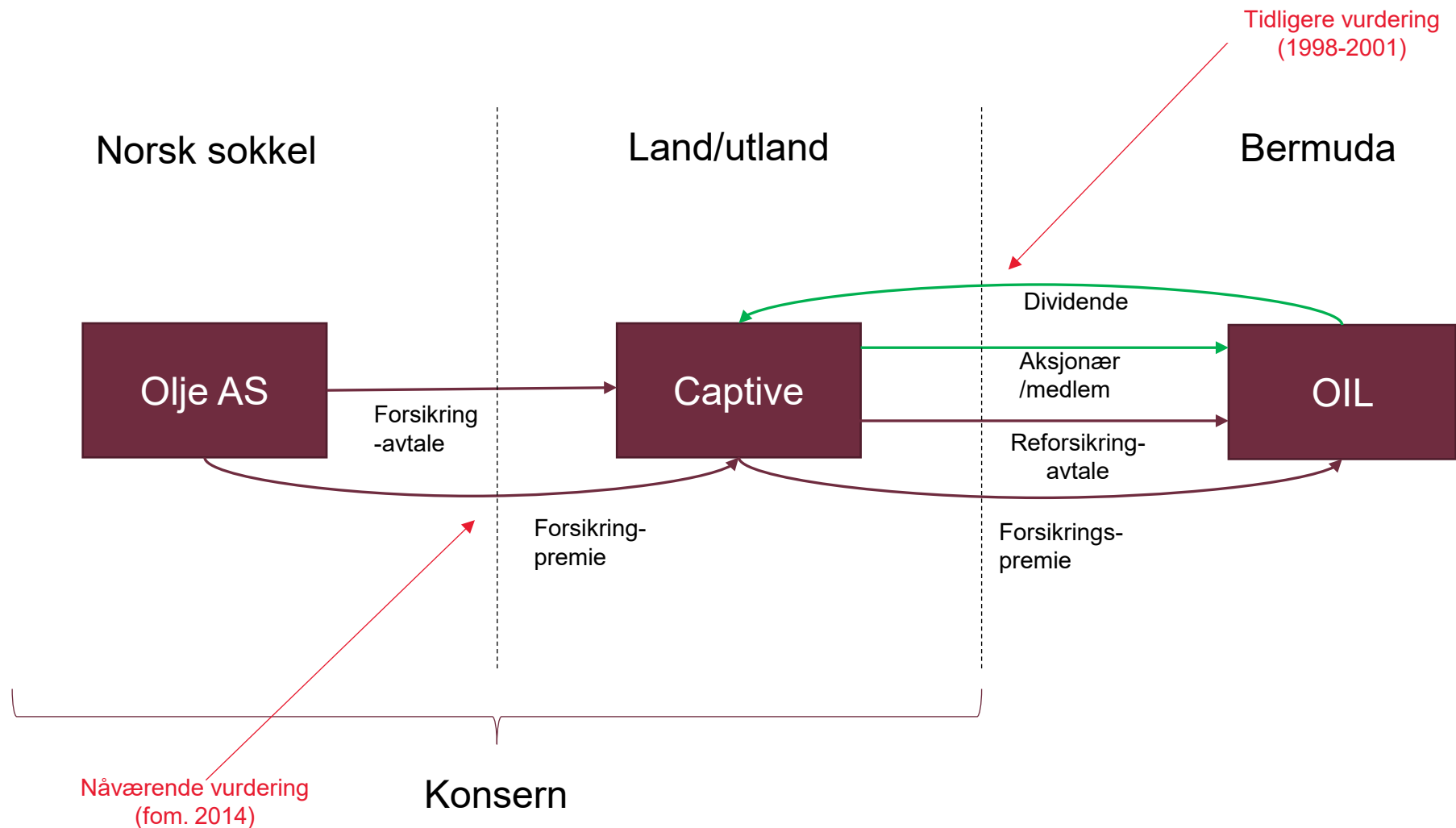
Tilbakeblikk: forlik for inntektsårene 1998-2001

År	OIL Dividende
1998	MUSD 200
1999	MUSD 300
2000	MUSD 200
2001	MUSD 100

- Oppbygging av betydelig egenkapital i OIL på 90-tallet
 - Justering av premieratene
 - Betale ut dividende til medlemmene
- Oljeskattenemnda: dividendeutbetalinger i perioden 1998-2001 må klassifiseres som premierfusjon
 - *Nemnda har altså kommet til at utbetalingen til konsernet reelt og hovedsakelig må anses som tilbakebetaling av premie fra et gjensidig forsikringsselskap*
 - Premierfusjonen måtte tilordnes og få skattemessig effekt for det operative selskapet
 - Samme nettoeffekt for fradragsførte premier som tidligere ratejusteringer
- OSK forlot Oljeskattenemndas tilnærming allerede i klagenotatene
 - Prisingstilnærming uten at utbetalingen ble ansett for å være premierfusjon
 - Selskapene trakk klagen og tok ut søksmål på endringsvedtakene
- Partene forlikte sakene i 2006
 - Forliket gjaldt «omklassifisering fra utbytte til premierfusjon»
 - Utv. 2008 s. 1320 *Statoil: Utbyttet fra OIL ble etter forlik mellom staten ved Oljeskattekontoret og Statoil av medio mai 2006, tilordnet Stafor og ikke Statoil (den såkalte utbyttesaken). Partene var enige om at utdelingene fra OIL ikke skulle beskattes etter petroleumsskatteloven idet Oljeskattekontoret aksepterte at det ikke forelå grunnlag for skattemessig omklassifisering fra utbytte til premierfusjon.*
- Hvilken betydning har forliket i dag?

Illustrasjon av det faktiske forholdet

Vilkåret om interessefellesskap

- Olje AS: «Det foreligger ikke interessefellesskap»
 - Ikke interessefellesskap mellom OIL og medlemmene
 - Ingen medlemmer har, enten hver for seg eller gjennom en samlet opptreden, noen bestemmende innflytelse over OIL
- Interessefellesskap mellom captivene og operative selskap på norsk sokkel
 - Datterselskap i samme konsern
 - Kun transaksjonen som mellom captive og operativt selskap som vurderes
 - Ikke nødvendig å ta stilling til interessefellesskap mellom medlemmene og OIL

Vilkåret om inntektsreduksjon – to tilnærminger

1) Er dividenden en fordel som skal tas hensyn til i kostpluss-analysen tilsvarende andre OIL-fordeler? Ville dividenden påvirket hvilken forsikringspremie som uavhengige parter ville fremforhandlet?

2) Er dividenden en gruppesynergi eller samordningsfordel som skal hensyntas og fordeles etter bidrag som følge av at konsernets petroleumsaktivitet benyttes som grunnlag for captivets medlemskap?

- To vinklinger som samlet og hver for seg leder til at vilkåret er oppfylt
- Utgangspunkt i de relevante delene av en tradisjonell sammenlignbarhetsanalyse
- Sammenligning av relevante økonomiske omstendigheter i den kontrollerte transaksjonen mellom selskap og captive og en tilsvarende transaksjon mellom uavhengige parter

Skal dividenden hensyntas ved kost-pluss?

- Prising av forsikring mellom parter i interessefellesskap
 - Kost-pluss bekreftet som beste metode ved reforsikring i OIL i flere underrettssaker
 - Kost-pluss benyttes nå i stor grad av selskapene
 - Captivenes reforsikringspremier inngår som kost ved prisingen (interne sammenlignbare transaksjoner)
 - Skal dividenden inngå i og redusere kost-elementet ved anvendelsen av kost-pluss-metoden?
- OECDs retningslinjer – generelt
 - Åpnes det i retningslinjene kun for å ta «*direct and indirect costs of production*» i betraktning?
 - Kan ikke dividende være en relevant økonomisk omstendighet fordi rett til dividende aldri vil være en del av en ukontrollert transaksjon?
 - Må det sees bort fra inntekter knyttet til en aksjonærposisjon?
- OECDs retningslinjer – særskilt om forsikringer
 - Art. 10.214: *The frontier retains a commission to cover its costs and to compensate for any portion of the insured risk which it retains*
 - Art. 10.219: *Alternatively, actuarial analysis may be an appropriate method to independently determine the premium likely to be required at arm's length for insurance of a particular risk. In setting prices for an insurance premium, an insurer will seek to cover its expected losses on claims, its costs associated with writing and administering policies and dealing with claims, plus a profit to provide a return on capital, taking into account any investment income it expects to receive on the excess of premiums received less claims and expenses paid. [...]*

Skal dividenden hensyntas ved kost-pluss?

- Reforsikringen i OIL skal vurderes og hensyntas ved prising av forsikringspremier i direkteforholdet
 - Bekreftet gjennom flere lagmannsrettsdommer (Utv. 2008 s. 19 *Hydro* og Utv. 2012 s. 199 *Statoil*)
 - Hydro: ... *lite sannsynlig at NHP som en profesjonell og kommersiell aktør ville latt være å utnytte denne posisjonen for å oppnå bedre vilkår, herunder en lavere pris på forsikringstjenesten.*
 - Statoil: *Flertallet legger likevel til grunn at de nevnte egenskapene ved OIL i et langtidsperspektiv gjennomgående vil sikre et lavere ratenivå i OIL enn i markedet. (...) Etter dette har flertallet kommet til at Stafors gunstige reforsikring gjennom OIL ikke er tilstrekkelig reflektert i direktepremien som Statoil betalte til Stafor, slik at det foreligger en inntektsreduksjon som gir grunnlag for skjønnsmessig fastsettelse.*
 - Forhandlingsmakt
 - Samlet vurdering av fordeler og ulemper ved OIL over en tidsperiode lengre enn det enkelte inntektsår
- Finansavkastning i OIL tilfaller medlemmene
 - Dividende er ikke direkte vurdert i dommene
 - Var det et grunnleggende prinsipp for en samlet lagmannsrett (Statoil) at OIL-dividenden ikke skulle inngå i kost-elementet?
 - Statoil (LRs flertall): *For det andre er OIL en medlemsorganisasjon som drives på non profitbasis og der **all finansavkastning går tilbake til medlemmene** i en eller annen form. Det er ingen bakenforliggende eiere som skal ha avkastning på sin kapital. OIL skiller seg her fra det kommersielle markedet der både forsikringselskaper og meklerforetak er avhengig av lønnsomhet på lengre sikt for å kunne drive.*
 - Statoil (LRs mindretall): Både KLNs og flertallets syn medfører et brudd med intensjonen i rettsforliket fra 2006
 - Statoil (TR): *Retten legger som Klagenemnda noe vekt på at OILs finansavkastning i form av fondsoppbygging, utbytteutdeling og ratesubsidiering tilfaller medlemmene. Retten kan ikke se at dette momentet er uforenelig med forliket partene inngikk medio mai 2006 i utbyttesaken. **Forliket sier ikke noe annet enn at utbyttet fra OIL ikke skulle omklassifiseres til premierefusjon og at det skulle tilordnes Stafor. Det er like fullt en fordel ved OIL at finansavkastningen tilfaller medlemmene.***
 - Finansavkastning og dividende må inngå i en samlet vurdering av fordeler og ulemper ved OIL når kost-elementet fastsettes

Er dividenden en samordningsfordel?

- OECDs retningslinjer
 - Kan være behov for å hensynta gruppesynergier i sammenlignbarhetsanalysen (art. 1.177)
 - Også av kapitlet om captive forsikring fremgår det at samordningsfordeler skal hensyntas (art. 10.222)
 - Fordelen gruppesynergien skaper, skal fordeles mellom medlemmene etter bidrag (art. 1.182)
- Rettspraksis
 - Ingen rettspraksis som direkte tar stilling til spørsmålet om OIL-dividende er en samordningsfordel
 - Agip (Rt. 2001 s. 1265), Fina (Utv. 2003 s. 531), ConocoPhillips (Utv. 2010 s. 199)
 - Illustrerer at ulike samordningsfordeler hensyntas i armlengdevurderingen
 - ... innenfor ulike internprisingsområder, herunder ved forsikring i captive
 - ... forut for de aktuelle inntektsårene omfattet av endringsvedtak (2014)
 - ... forut for anvisningene i OECD-retningslinjene (2017)

Er dividenden en samordningsfordel?

- Olje AS: «Dividenden utgjør ikke noen samordningsfordel etter OECDs retningslinjer»
 - Ingen tradisjonell samordningsfordel – kun samordningsfordeler som tilsvarer differansen mellom hvert enkelt konsernselskaps forsikringspremie og kollektiv forsikringspremie som skal fordeles etter bidrag
 - Dividendene er ikke resultat av koordinert opptreden, men et resultat av driften og finansavkastningen i OIL
- Grunnlaget for dividendemuligheten
 - Konsernselskapene opptrer på en planlagt og koordinert måte ved tegning av forsikring i captivet (som igjen tegner reforsikring i OIL)
 - Det er virksomheten i de operative selskapene som kvalifiserer captivet til medlemskap i OIL
 - Konsernet kan kun ha ett medlem i OIL
 - Det er de operative selskapenes samlede eiendeler som danner grunnlaget for premien captivet betaler OIL
 - Det er historisk innbetalte premier som danner grunnlaget for dividendens størrelse
- Samordningsfordel
 - Direkte sammenheng mellom
 - ... samordningen som skjer når operative selskapers virksomhet og eiendeler samles i captivets reforsikringsavtale med OIL
 - ... captivets mulighet for og størrelse på dividende
 - Dividenden er en samordningsfordel som må fordeles etter bidrag som følge av
 - ... OIL-medlemskaps tette sammenheng med de operative selskapers petroleumsvirksomhet
 - ... dividendefordelingens tette sammenheng med premieinnbetalingene

Hvem har juridisk rett til dividende fra OIL?

- Olje AS: «Det er medlemmene i OIL som har den juridiske retten til eventuelle dividender»
 - De operative selskapene har ingen krav på dividende etter
 - forsikringspolisen mellom selskapet og captivet
 - reforsikringspolise mellom captivet og OIL
 - aksjonæravtalen
 - Medlemmene har ikke noe krav på utdeling, men har likevel den juridiske retten til eventuelle dividender
 - Ingen fordel for de operative selskapene
- Oljeskattekontorets vurdering
 - Konsernets medlem i OIL mottar og har den juridiske retten til dividende iht. aksjonæravtalen
 - Analysen bygger ikke på en forutsetning om at det enkelte medlem har bestemmende innflytelse i OIL
 - Manglende juridisk rett til dividenden eller skattyters/captivets manglende kontroll i OIL har ikke betydning ved vurderingen av vilkårene i sktl. § 13-1

Skattemessig klassifisering av dividenden

- Olje AS: «Utdelinger fra et gjensidig forsikringsselskap er å anse som utbytte på deltakernes hånd»
 - Følger av norsk skatterett
 - Praksis selv om utbytte fordeles mellom medlemmene etter en premienøkkel
 - Tilsvarende må gjelde for OIL-dividende ettersom OIL er et gjensidig forsikringsselskap
 - OSK tilnærminger medfører at dividende hensyntas i særskatten
- Oljeskattekontorets vurdering
 - Ikke nødvendig å ta stilling til om OIL (Bermuda) er å anse som aksjeselskap, samvirkeforetak eller annen selskapsform etter norsk skatterett
 - Ikke nødvendig å ta stilling om dividenden fra OIL er å anse som utbytte etter norsk skatterett
 - Utgangspunktet for armlengdevurderingen er den faktiske transaksjonen mellom partene
 - OSK fastholder ...
 - ... transaksjonsrekken mellom skattyter, captivet og OIL
 - ... at dividenden er mottatt av captivet
 - ... at captivet er konsernets medlem i OIL og korrekt mottaker av dividende iht. aksjonæravtalen
 - ... at dividenden er korrekt klassifisert og beskattet som utbytte etter gjeldende regler der captivet er hjemmehørende
 - ... tidspunktet for når fordelingen er oppnådd hos captivet
 - Klassifisering som utbytte hos captivet har ikke betydning for klassifiseringen hos det operative selskapet
 - Vilkår
 - Uavhengig av tilnærming
 - Ikke uvanlig at den skattemessige klassifiseringen er ulik hos ulike skattytere i en transaksjonsrekke

Skattemessig behandling av dividenden

- Olje AS: «Midlenes opphav har betydning for den skattemessige behandlingen»
 - Sannsynlig at dividendekapasitet i OIL skyldes finansavkastning eller andre inntektskilder enn innbetalt premie
 - Unaturlig at utdeling av slike midler skal være gjenstand for særskatt
 - «I den grad dividenden stammer fra ekstraordinære premieinnbetalinger i 2005-2006, må tilbakebetaling av disse midlene (inkludert avkastning) anses som skattefrie da man ikke har fått fradrag for de ekstraordinære premieinnbetalingene i petroleumsskattesystemet»
- Dividendekapasiteten til OIL skyldes delvis finansavkastning på investert kapital
 - Finansavkastningen er en del av forsikringsvirksomheten – løpende avkastning på kapitalen
 - Art. 10.219
- Midlenes opphav har ikke betydning
 - Fordel for captivet å motta dividende – fordelene blir ikke større eller mindre avhengig av hvordan OIL skaffet til veie midlene
 - Vanskelig å skille en dollar fra en annen dollar
 - Påvirker ikke forhandlingsmakt
 - Ikke til hinder for å hensynta dividenden i beregningen av armlengdemessig premie
 - Selskap har fått hensyntatt «netto ulempe»

Vilkåret om årsakssammenheng

- Olje AS: «Årsakssammenheng foreligger ikke»
 - Det er ikke interessefellesskapet som gjør at det betales dividende til aksjonærene i OIL
 - Det er ikke interessefellesskapet som gjør at dividenden ikke er fordelt mellom captivet og de operative selskapene
- Årsakssammenheng foreligger
 - Vurderingstema: transaksjonen mellom konsernintern forsikringstaker og captive/aksjonær, ikke dividendeutbetalingen fra OIL til aksjonær
 - Tett sammenheng mellom spørsmålet om inntektsreduksjon og kravet om årsakssammenheng
 - Norsk skatteavtalerett (Skaar m. fl., 2006) s. 362: *Kravet om årsakssammenheng og kravet om at det må foreligge en inntektsreduksjon må betraktes som to sider av samme sak som ikke kan bedømmes isolert. Kravet om årsakssammenheng er i realiteten det samme som kravet om at den ukontrollerte transaksjon må være sammenlignbar med den kontrollerte transaksjonen, hvilket man også må ta stilling til i vurderingen av om inntekten er redusert.*
 - Inntektsreduksjon
 - 1) Er dividenden en fordel som skal tas hensyn til i kost-pluss-analysen tilsvarende andre OIL-fordeler? Ville dividenden påvirket hvilken forsikringspremie som uavhengige parter ville fremforhandlet?
 - 2) Er dividenden en gruppesynergi eller samordningsfordel som skal hensyntas og fordeles etter bidrag som følge av at konsernets petroleumsaktivitet benyttes som grunnlag for captivets medlemskap?

Kan ikke forklares av andre forhold enn interessefellesskapet

Skjønnsutøvelsen

År	Dividende OIL	Norsk andel
2014	MUSD 300	MNOK 137
2015	MUSD 400	MNOK 236
2016	MUSD 400	MNOK 247
2017	MUSD 250	MNOK 156
2018	MUSD 450	MNOK 264
2019	MUSD 250	MNOK 159
2020	MUSD 200	MNOK 135
2021	MUSD 380	Ikke beregnet
2022	MUSD 350	Ikke beregnet
2023	MUSD 200	Ikke beregnet
2024	MUSD 350	Ikke beregnet
Sum	MUSD 3 530	MNOK 1 334

- Andel av dividende hensyntas i premien for direkteforsikringen
 - Kost-pluss: både fordeler og ulemper hensyntas
 - Samordningsfordel: fordelene fordeles etter bidrag

} Samme inntektsreduksjon og skjønn
- Basert på OILs metodikk for fordeling av dividende
 - Norsk andel av historiske premiebetalingen til OIL
 - Justering for å hensynta en andel skal henføres captivets aksjeinntekter i OIL på USD 10 000
 - Påslag på 5 %
- Samme økonomisk effekt som i tidligere sak
 - Reduserer fradraget mot sokkelinntekt (78 %)
 - Captivene sitter fremdeles igjen med markedsmessig kompensasjon for risikoen de påtar seg
 - Ingen økt risiko for captivene – kun justering av premien ved utbetaling av dividende
- Olje AS: «Skjønnen må baseres på bidrag til årets OIL-premie»
 - Operative selskap har kun forhandlingsposisjon knyttet til årets premie, ikke til akkumulert premie
 - Tidligere års premie (og rett til dividende) påvirkes ikke hvis et operativt selskap velger bort captivet
- Samordning og langsiktighet skal ikke tenkes bort
 - Tidligere års bidrag har også betydning

Innskrenkende fortolkning av sktl. § 13-1

- Olje AS: «Sktl. § 13-1 kan ikke benyttes på egenkapitaltransaksjoner»
 - Synspunkt forankret i Høyesteretts vurderinger i HR-2016-2165-A (*Ikea*)
 - *Mitt syn er at § 13-1 ikke kommer til anvendelse der disposisjonsrekken omfatter reelle egenkapitaldisposisjoner som lovlig foretas etter norsk aksjelovgivning. De vurderingstemaer den ulovfestede gjennomskjæringsregelen inneholder, er velegnet for å bedømme slike tilfeller. På den måten begrenses også utfordringene med å trekke grensen mellom den lovbestemte og den ulovfestede regelens anvendelsesområde. ...*
- Ingen betydning for «OIL-saken»
 - *... For ordens skyld legger jeg til at § 13-1 selvfølgelig kan anvendes på de deler av en slik disposisjonsrekke som bestemmelsen rammer, slik som **internpris** og tynn kapitalisering. Som jeg har vært inne på, rammes imidlertid ikke låneopptaket og rentekostnadene i vår sak av § 13-1.*
 - Prisen i den kontrollerte transaksjonen må justeres fordi alle fordeler (og eventuelle ulemper) med OIL-medlemskapet må hensyntas
 - OSK justerer kun premien og tilsidesetter ikke forsikringsavtalen mellom captivet og selskapet i sin helhet (slik tilfellet var for låneavtalen i Ikea-dommen)

Strukturell justering

- Nærmere om strukturell justering
 - Åpner for justering av andre avtalevilkår enn bare pris
 - Ser bort fra den foretatte transaksjonen og eventuelt erstatter den med en annen
 - Iht. rettspraksis mulig dersom ordningen/avtalen «ikke er forretningsmessig rimelig og naturlig»
 - Retningslinjenes «rasjonalitetsunntak»: transaksjonen avviker fra det som ville vært avtalt mellom kommersielt rasjonelle og uavhengige parter
- Vedtakene bygger på prisjustering av konsernintern forsikringspremie
 - OSK fastholder den faktiske transaksjonen – ingen andre vilkår enn premien er tilsidesatt
 - Redusert forsikringspremie i direkteforholdet hvis OIL senere år utbetaler dividende til captivet på grunnlag av årets OIL-premie
 - OIL-fordelene må vurderes i et lengre tidsperspektiv – ikke strukturell justering iht. rettspraksis
 - Kapitalavkastning har betydning – ikke strukturell justering iht. retningslinjene
 - Skjønnsadgang ikke betinget av grunnlag for strukturell justering
- Subsidiært: grunnlag for strukturell justering
 - Dersom konklusjonen ikke kan begrunnes med en pris-/verdijustering alene
 - Forhandlingsmakt
 - Handlingsalternativer
 - Avtaleforholdet må justeres slik at fordelene ved OIL-dividende hensyntas hos de operative selskapene

